

Neverbalna komunikacija u rehabilitaciji afazije - verbotonalni pristup

---

Lice, Karolina; Vuković Ogrizek, Martina

Source / Izvornik: **Izazovi moderne logopedije - perspektiva i iskustva logopeda današnjice: zbornik sažetaka, 2022, 226 - 227**

Conference paper / Rad u zborniku

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:257:416074>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[SUVAG Polyclinic Repository](#)

NEVERBALNA KOMUNIKACIJA U REHABILITACIJI AFAZIJE – VERBOTONALNI PRISTUP

Mnoga psihološka istraživanja zaključuju kako neverbalna komunikacija odnosno govor tijela, mimika lica, gestikulacija rukama i drugi načini, čini preko 65% ukupne komunikacije. Prema postavkama verbotonalne metode značenje onoga što je izrečeno prenosi se samo dijelom putem leksičkih sredstava izražavanja (10% je informativno zahvaljujući samim riječima), a čak 90% naše govorne komunikacije dobiva jasno značenje i razumljivost na temelju neleksičkih sredstava izražavanja, odnosno "vrednota govornog jezika" (Guberina, 2010). Većina osoba s afazijom ima očuvana neleksička sredstva izražavanja unatoč narušenom jezičnom izražavanju i/ili razumijevanju zato što su pokretljivost tijela i percepcija prostora primitivniji mehanizmi te time i otporniji na ozljedu i podložniji oporavku (Guberina i Asp, 1981). Mnoga istraživanja pokazala su učinkovitost uporabe neverbalne komunikacije kod osoba s afazijom i u prizivanju riječi i komunikaciji općenito (Feyereisen, 2006), ali isto tako postoje i slučajevi kada njihovu uporabu treba terapijski poticati kao što su osobe sa semantičkim teškoćama, težim oblicima afazije i apraksijom (Cocks i sur., 2018). U radu će se prikazati vrste neverbalne komunikacije, neuralna podloga povezanosti verbalne i neverbalne komunikacije te hipoteze koje objašnjavaju kompenzacijsku, nadopunjujuću i facilitirajuću ulogu gestikulacije u komunikaciji osoba s afazijom (kao što su MAM - Mutually Adaptive Modalities hypothesis, de Ruyter, 2006; Lexical Retrieval Hypothesis, Krauss i sur., 2000). Prikazom video isječaka logopedске terapije osoba s afazijom objasniti će pozitivna uloga neverbalne komunikacije i njena učinkovitost u prizivanju riječi i upotpunjavanju sadržaja prenesene poruke, kao i slučajevima u kojima je učinkovitost uporabe pokreta tijela i gestikulacije u svrhu komunikacije smanjena. Geste ili neverbalna komunikacija općenito, jedan je od primjerenih načina prijenosa poruke kod osoba s afazijom, a njena uporaba u logopedskoj terapiji čini rehabilitaciju osoba s afazijom učinkovitijom i bržom. S obzirom na to da osobe s afazijom često imaju potrebu za alternativnim komunikacijskim sredstvom, bez obzira radi li se o potpunoj leksičkoj zamjeni ili o podršci koja prati i potiče izrečeno, upotreba neverbalne komunikacije bi trebala biti jedan od uobičajenih postupaka tijekom logopedске terapije osoba s afazijom.

Ključne riječi: *afazija, neverbalna komunikacija, verbotonalna metoda, geste, rehabilitacija*

NONVERBAL COMMUNICATION IN REHABILITATION OF APHASIA - VERBOTONAL APPROACH

Many psychological studies conclude that nonverbal communication, i.e. body language, facial expressions, hand gestures, and others, account for over 65% of total communication. According to the principles of the verbotonal method, the meaning of what has been said is only partly conveyed through lexical means of expression (10 % is informative by the words themselves), and even 90% of our spoken communication gets clear meaning and intelligibility based on non-lexical means of expression or „values of spoken language“ (Guberina, 2010). Most people with aphasia have preserved non-lexical means of expression despite impaired language expression and/or comprehension because body movements and perception of space are more primitive mechanisms and thus more resistant to injury and more vulnerable to recovery (Guberina and Asp, 1981). Many studies have shown the effectiveness of the use of nonverbal communication by people with aphasia in both word retrieval and communication in general (Feyereisen, 2006), but there are also cases where their use should be therapeutically stimulated such as in people with semantic difficulties, severe aphasia and apraxia (Cocks et al., 2018; Hogrefe et al., 2012). The paper will present the types of nonverbal communication, the neural basis of the connection between verbal and nonverbal communication, and hypotheses that explain the compensatory, complementary and facilitating role of gesticulation in the communication of people with aphasia (such as MAM - Mutually Adaptive Modalities hypothesis, de Ruiter, 2006; Lexical Retrieval Hypothesis, Krauss et al., 2000). The presentation of video clips of speech therapy for people with aphasia will explain the positive role of nonverbal communication and its effectiveness in word retrieval and complementing the content of the transmitted message, as well as cases where the effectiveness of using body movements and gestures for communication purposes is reduced. Gestures, or nonverbal communication in general, is one of the appropriate ways to convey a message in people with aphasia, and its use in speech therapy makes the rehabilitation of people with aphasia more effective and faster. Since people with aphasia often need an alternative means of communication, regardless if it is a complete lexical replacement or it is just support that accompanies and encourages verbal expression, the use of nonverbal communication should be one of the common procedures during speech therapy for people with aphasia.

Key words: *aphasia, nonverbal communication, verbotonal method, gestures, rehabilitation*